

Edebiyat DÜNYASI

EDEBİYAT
SANAT
FİKİR
AKTUALİTE

Sayı: 11-12 — 15 Aralık 1948 — Her ayın 15 inde İstanbulda çıkar. Fiyatı 25 Krs.

Sanatçıya Düşen Vazife

Artık memleket ölçüsünde bir kalkınma dâvâsı karşındayız, Açıkça diyebiliriz ki Edebiyatımız, Sanatımız bu dâvâ ile birleştiği nisbette var, ondan uzak kaldığı nisbette de yoktur.

Şimdiye kadar yayınladığım yazıları tesadüfen okumuş olanlar bilirler ki ötedenberi ben, meselesiz edebiyat taraftarları ve mesuli-yetsiz çalışmayı iş edinmiş yazarlarla, sanatçılarla uğraşır dururum. Bana kızanlar, ağız dolusu lâf edenler olmuştur. Onların bu halin gördükçe benim yüreğim sızlamıştır. Çünkü hangi çevrelerde ve hangi şartlara göre yazıp çizdiklerini gayet iyi bilirim. Bunun içinde bana karşı durmalarını hoş görürüm. Eğer her kes bana karşı olsaydı o vakit gerçekten bir endişe duymamak

benim için imkânsız olurdu. Ama sevinçle, hatta şükranla görüyorum ve anlıyorum ki bugün aynı meseleler etrafında benimle hem fikir olanların sayısı bir hayli kabardır.

Daima gayri şahsi yazmaya gayret ettiğim halde, bu yazıma şahsi intibalarımı tesbit etmekle başlayışım sebatsız değil. Mesut bir hâdiseden, yurdumuzun her bir köşesinden kalkıp gelen binlerce fazla vatandaşın memleket meseleleri hakkında mahallî müşahedelerini dinlememe fırsat verdi. Geçen ay sonunda İstanbulda toplanan

Fahir ONGER
«Türkiye İktisad Kongresi'ne bir münasebetle ben de üye olarak bulundum. İlk bakışta denebilir ki «Devlet müdahalesi, Dış Ticaret ve Vergi reformu gibi iktisadi hayatın seçme konularının edebiyatla ne ilgisi var? İktisad kongresinden bahsetmenin yeri burası değildir.» Fakat memlekette muayyen bir müteşebbisler sınıfını ilgilendirir gibi görünen bu meseleler, mahalli müşahede ve tetkikleri dinledikten sonra, anladım ki bütün halkımız çok yakından ilgilendirilmektedir.

Güney — doğu bölgesinden bir temsilci, yurdumuzun bu parçasının tarihî berî ehemmiyetli bir erzak anbarı eşkil ettiği ifakat bakımsızlık yüzünden gündün güne gerilediğini ve artık bugün bir çok köylerin, üzerinde çalışan insanları doyurmaktan aciz bir duruma düştüğünü ve bunun bir sonucu olarak ta bu köylülerimizin yavaş yavaş başka sahalara doğru hicret ettiğini belirtti. (Daha bir çok müşahedeler hatta rakamlar vardır. Bunlar yakında kitap halinde çıkacak olan kongre zabıtlarından takip olunabilir.)

Memleket reaaıtesi, halkımızın çok derin ıstıraplar içinde bulunduğunu göstermektedir. Tohumu, tarlayı, sapanı terkeden köylü büyük şehre akın ederek yaşamanın ne aşağı derecesinde hayatını devam ettirmeğe çalışmaktadır.

Durumun böyle olduğunu ve buna karşı ancak gene memleket ölçüsünde bir kalkınma plânının gerektiğini şiddetle duyduğum için böyle bir kalkınma davasında edebiyatın ve sanatın da seferber edilmesini istiyordum. Memleket ve halkımız bu haldeyken, real'teden habersiz ferdi duygular terennüm eden bir edebiyatın halâ eski geleceğine sadakat göstermesini gayri mesru telâkki ediyorum. Ve bugün bu meseleler binbesyüz delegenin iştirak ettiği memleket toplantısında bir toplantıda acıya vuruluncuya kadar onların üzerine sünger çeken yazar-

(Devamı 7 inci sayfada)

Kuyruğa dair

En çok aylar bilir (afedersiniz)

Şaka değil,

KUYRUK ACISINI

Fakat insanlar

Kuyruksuz insanlar

ONLAR DA BİLİR...

Nebil Varay
tarafından
TÜSTAV'a
bağışlanmıştır

Orhon Murat ARIBURNU

Yeni Şiirin İlkelerine Doğru

Salâh BİRSEL

ŞİİR İÇİN OKUL
Şiir okullarda öğrenilir.
Netekim resim de atelyelerde...

Ama bugün şiir üzerinde açıklamalar yapan hiç bir okul tanımıyoruz.

Eskiden bu, meslekte ilerlemiş usta sairlerin işiymiş. Öyleyse her şeyi bırakıp şiir okulları açalım diyeceksiniz. Evet.

Yalnız benim bu sözlerimden o soğuk, o didaktik manzumlardan yana olduğum sanılmamalı.

Şiirin öylesi hiç bir yerde öğretilmez.

ŞEKİL ve MUHTEVA

Şunu öne almak isterim: Okuyucularımızdan bazıları bu satırları okumak yorğunluğuna katlanır da benim sanat eserini bütünüyle kavramak isteyişimin yanı sıra, zaman zaman parçanın güzelliğiyle de ilgilendiğini görürlerse bu, onları şaşırtmamalıdır. Doğrusu salt minare, salt kubbe olarak Süleymaniye'nin bir şey ortaya koyacağı iddia edilemez. Ama bir liğe ulaşmış bir düzen içinde görüp sevdiğimiz o ünlü camii bizim kubbesine, sütunlarına veya minarelerine bir başına tufulumıza ve ön-

ri bütününden sıyrarak düşünmemize hiç mi hiç engel değildir.

ÇEŞNİ ÜZERİNE

Kimi adam yazılarında bir çeşni bulunduğunu söyleyerek kendini sanatçı diye ileri sürüyor.

Özellik şüre değer kattığına ses çıkarmam ama, çeşninin ne işe yarayacağını kestiremem.

Çeşni! Orhan Ve'iyi yanlış yola şokan da bu o'madı mı?

HEGEL'İN HATASI

Bir kısım okuyucu da benim bu söylediklerimde yer yer çelişmelere rastlandığını düşünür.

Gerçeği şu ki böyle her yönü kavramak isteyen bir kipta çelişmeye düşmemek hayli zordur. Fakat burada karşı kavramları pek başka bir anlayışla ele almak ve onların birbirlerini yalanladığı değil birbirlerini tamamladığı sonucuna varmak daha yerinde olur.

Hem bu denli hareket edea herkes Hegel gibi ayrı kavramlara, karşı kavram gözüyle bakmak hatasından da kendini koruyabilir.

SANAT ve MESLEK

Fahir Onger de aynı şeyi yazıyor:

(Devamı 7 nci sahifede)

SON

Şiir beklemeyin gayri benden
Ey dünyadan gelip geçecek dostlar!
Uykusuz gecelerimi başı boş atlar gibi
Salhverdim ama ne çıkar!

15 le 20 arasında
Bir rüzgâr esiyor, ne rüzgâr bilmezsiniz!
Sonra her şey yavaş yavaş çoraklaşıyor
İnsanın kafasında.

Yarış eden atların yelesinde
Savrulan toz idim.
Kızların ellerinde, saçlarında, dizlerinde,
Yiğitlerin kollarında güç kuvvet idim
Türkü idim çocukların dillerinde.

Derdim ki - Ak be sıcak kan, damarlarımda
Sınırlardan duyulsun sesin!
Böyle akar bahar gelince
İrmakları bu memleketin.

Derdim ki - Yeşer yeşer zerdali ağacım!
Nazlı nazlı, pembe pembe, beyaz beyaz.
Harmanların, teçlerin kokusunu
Derdim ki, getir bize sıcak Yaz!

Derdim ki - Öpüş hatırım için, güzel kız
Öpüş ki gençliğin hakkını alasin!
Çalışın yurttaşlarım, çalışın kardeşlerim
Derdim ki, güzel yurdum muammer olasin!

Bakar bakar da vadilere
Akşamları ışıktan şehirler kurardım,
Ve dolsun isterdim insanlar akın akın
Yıkıp süt rengi denizlerde.

Uykusuz gecelerimi başı boş atlar gibi
Salhverdim ama ne çıkar!

Şiir beklemeyin gayri benden
Ey dünyadan gelip geçecek dostlar!

CAHİT KÜLEBİ

Fransa'da kitap sergisi

Fransız yazarları millî komitesi bir kitap sergisi tertipleledi. Bu sergiye Alexandre Armoux'dan André Wurmser'e kadar bütün yazarlar, Danielle Darrieux'dan Simone Signoret'ye kadar bütün artistler katıldı. Edebiyat meraklıları bizzat muharrirleri tarafından imzalanarak satılan bu kitaplardan satın almak için sergiye hücum ettiler. İlk gün Cumhurbaşkanı da kitap sergisine gelerek Jean Effel'in karikatüründe görüldüğü gibi Maurice Chevalier'den de imzalı bir kitap istedi.

-- İsminizi lütfeder misiniz?

Sanatı, kökleri sosyal hayatın derinliklerinde bulunan bir üla ağaca benzetebilir, bu ağacın verdiği meyvaların tadını da damarlarına yürüten özü tayan eder, diyebiliriz.

Tiyatro bu ülu ağacın ana dallarından biri olduğuna göre, meyvaların besleyip olgunlaştırın, güldürdüğü veya ağlatıcı bir tatla soframıza getiren seveleri ve kuvvetleri de kolayca anlayabilir, izah edebiliriz. Sanatta hayatın, ha yatla insanoglunun göbek başı yarıya açığa beliren bu teşbih, tiyatroya ile cemiyetin karşılıklı durumlarını da ilk bakışta yerli yerinde görmeye yardım eder sanırım. Bununla beraber teşbihimizin aydınlatıcı zoda biraz yarıyılmış.

Zamanımız büyük rejisörlerinden biri: «Tiyatro bir müze değildir; onun nalı da hayatın, dalma aksi ve değişme halinde bulunan hayatın nabızına bağlıdır» diyor. Sanat ağacının kökleri çürümeye başladıkça dallarından süzün gürbüz meyvaların bu sözün doğruluğunu ispatı: eze eğli kadar çoktur. Aeschylus'tan B. Shaw'a veya Eugene O'Neill'e kadar gelen dram tarihi teşbih sosyal ihtiyaçların muhtelif cephelelerini muhtelif görüş noktalarından aydınlatan sayısız misallerle doludur. Özellikle sosyal düzen aramadaki münasebetlerde ihtilafı doğuran şartlar temelinden değişmedikçe, bütün sanatların olduğu gibi tiyatramın da, bu günkü hayat savagında bu güncül insanın ve ona ait meselelerin satır satır, misra misra peşini takip etmekten bir an için dahi olsa - vazgeçmesi kellenemez.

Tiyatronun müze olmadığının, hayatla beraber yürüdüğüünü, yürümeye lüzum ve zarurı olduğunun, tanınmış bir İngiliz tiyatroya tencikçisinin şu satarlıklarına daha iyi anlayabiliriz: «İnsan vücudunda olduğu gibi, organik değişiklikleri hayali ihtiyaçlarına nasıl iflâz edip, sanatta vukna gelen değişiklikleri de sosyal veya politik yapının değişen ihtiyaçlarını takip eder, kendisi de o ihtiyaçlara göre değişir». Sahnedeki sıhranı ve filozofik fikirlerini, bütün veya hissi ifadenin içinde arzu edilmiş devriler olmuştur. Diğer taraftan Naturalist temsili birinci derece de öemli tekilki edildikleri zamanlar olmuştur. Daha sonra herşey gelişkin l-barete geçmiştir. Voltaire, XVIII. asırda Fransa'da dram sahasında görülen o sert, o değişmez Neo-Klasik teknik gelişenine tabii ki, Fransız sahnesinin o bağlamları kurtulmasını biraz zeyvesinin ifa tiyatroya. Bu gelişenin tekni romantizmin ve melodramın getirdiği izahı bir hüriyet takip etti. Bu suretle fikirleri ve heyecanları yeni bir yapıya, yeni bir ifade vermesi mümkün kılınan yeni metodlar meydana geldi ki, bunu doğuran da yeni bir (Psikolojik) Edim'in uyanmasıdır.

«Son yılları bir düşünün. Hemen anlarsın ki, İkinci Dünya Savaşı milletlerin, memleketlerin insanlık psikolojisi bilimin-

de, bir evvelkine nazaran büyük farklar ve değişiklikler meydana getirmiştir. Gerçekten de bombalar, füzeleer sadece şehirleri ve köprüleri yıkılmada kalmadı; belki en derin tabirhatın mânâvi kıymetler âlemi nâde yaptı, yerleşmiş hükûmetlerde ve inancılardan hissettirdi. Bu durumun, sanatı ve sanatkarı tesiri altına alması kabil değildi. Eski binların ve hükûmetlerin yekentileri üzerine yenilerini kurmak için yepyeni malzeme ve vasıtaları ihtiyacı hasıl oldu. İşte tiyatroya bu uğurda kendisine düşen ödevleri ve mes'uliyetleri gün geçtikçe daha çok idrak etmeye başlamış, cemiyetin ve insanın kalkınması yolunda işe girişmiş bulmuştur. Savaşın alınması dersleri ve yaraları muhtelif memleketlerde tiyatroya alınmış yeni yeni temayül yapılmış, bir çok denemeler yapılmış. Bunlar göstermiştir ki, cemiyetin ve insanın kalkınması içinde en kestirme, en etkili yol tiyatrodan geçmektedir. Çünkü tiyatroya bir too-

Dram kısmında: RUY BLAS

Victor Hugo'nun Ruy Blas'ı, şair olarak, zamanın anlayışına göre gad, püves olarak başarıya ve kötü. Romanızında şaheseri diyebiliriz. Ben o kanazete değiliim. Ekr usak i e bir kta işi anıyko. Muharrir, uça, aradığı derin nıjurlarını a, alarak krallığın kalbini içti etire ces. Püvesi kah aman olan usuşın bu macerada tek bir silâhi var o da şair olması. Şiir, usak kişisi içinde krallığın gönlünü teli edecek diyecaksınız, hayır. Viktor Hugo bu usat fransız şairi, bu işe pek cesaret edememiş. Evve'a Ruy Blas'ı yan usuşığı aşaklık bir oyuna kurban ederek ona ösâle pavesi verdimiş ve böyle krallığın karşısına çıkartmış, ondan sonra da şiirini söylemiş.

Romantizmin maddi kâdınça devirlerde Fransa'da Viktor Hugo'nun bu m-nzum eserleri çok rağbet görmüş. Püves olarak, derjer düsün olmasın rağmen, b r asya yakını bir zaman Fransız Viktor Hugo'nun mısralarında hissanın şehve'ini bulmuş.

Romantik manzum eserleri d izimize manzum olarak tercemeyle meraklı ve bu işinde de ciddi'n usta o an mütercinin bu terceme ile de mîkemmeldir. Ancak mütercinin bu vâdiki hismetini arık moza'ıç me'ş Fransız romantiklerinden ziyat' da ha yeni'erde görmeyi temen ni ederiz.

Vasat bir püves o'an ve mısraların n aheng-i de ned, olsa, terreme ile kaybetmiş bu'unun bu eserini ne gibi bir distince ile Şehr-i İtyatroyu na püvesi oldu'unu anlansın, Ma'leset mem'eketiniz de dünya tiyatroya hareketle-

2. Tiyatro ve Cemiyet

luluk sanatı olduğu gibi, ayrıca topluluğun da temsile aktif bir şekilde katılmasını gerektirir. Bu noktalar göz önüne alınınca değeri sosyal ihtifâların halli yolunda, hiç değilse aydınlatılmasında tiyatroya sahip olduğu kuvvetin derecesi kolayca anlaşılır. 1932 yılında birkaç arkadaşla birlikte Çok Sanat Tiyatrosunu kuran ve yıllarca tiyatroya araştırmalarına, tecrübelerinin öncülüğünü yapan tanınmış rejisör E.F. Buriân, Almanlar Çekoslovakya'yı istilâ ettikleri zaman İleri gelen bir çok devlet adamı, aydınları ve sanatkarları birlikte ilk partide toplama kampına sürüldü. Nazi behemennin de tam beş yıl kaldıkdan ve mühtelif kuvvetler tarafından kurtarıldıktan sonra Prag'a döndüğünde eski arkadaşlarından sağ kalanları etrafına topluyor, yetilerini edisriyor. İlk eser olarak ta (Romeo ve Juliet) i sahneye koyuyor. İnter-İtalya' çkmakta olan eski, tanınmış bir tiyatroya derçlisinin Prag muhabiri,

Yolculuk

Tek bir öpüşümüz var seninle

Conuba giden yollar üzerinde.

Herkes uyumukta kompartımanında,

Birder nasil oldu bilmeden,

Birbirimizi öptüverdik.

Sen gideceğin yere gittin sonra,

Ben gideceğim yere...

SABAHATTİN HÜSNÜ

temsil gördükten sonra derçisine yolladığı yazıda diyor ki: «Toplama kampında geçen beş yıl, bir dâilyü bil sarımsı yeter. Burian'ın sahneye koyduğu Romeo ve Juliet, Çekoslovakya'da vukna gelen yeni psikolojik iklimle uyum bir anlayışın ifadesidir». Bu eser, (Toplama kampındaki bir insanın, sonu gelmeyen, ebedî aşkı hayal etmesidir). Netekim, Romeo kaçavraları içinde, tal örgülerin arkasında bir meşhursu olarak göstermiştir». Renkli eskilar ve arka proeksiyonu ile aydınlatılan sahne, bütün temsili boyunca devam

eder. Sonra, âdetâ rüyada imiş gibi, Mercutio gelir, Romeo'yu elinden tutup kırıl kamp yatağından dışarıya çıkarır ve ortasına yatırır, kalır. Şiirle peğittir. Nihayet Juliet'in ölümü üzerine tekrar kama yapatına yatırılır, kalır. Şahnesayarı telatine bir tek kelime bile ilâve edilmemiş, sadece püvesi sonu çıkarılmış, Montecucchio Capuletler arasında anlaşılmazlık kımı, rejisör tarafından kendilerini tarafından kendi anlayışını göstermiştir. Bütün oyun bir tek basit, önlük sahne üzerinde gerçekleştirildi. Aktörlerin hareketleri, püvesi bütün ritmi ile ahenklenmiş, çok şekilde on derece sillepe edilmiştir. Bu enteraktif, 750.000 nüfuslu Prag şehrinde 30 tiyatroya, 2 Opera, ve bir çok te meret olduğu halde 50 defa oynamıştır.

Geçen yıl Amerika'da büyük bir rağbet gören Maxwell Anderson'ın «John of London» adlı püvesi de savaş sonu psikolojisi biliminin canlı bir neşetidir. Baş rolünü Higrad Bergman'ın oynadığı bu püves, tarihi olmak nazıyda, savas sonu Amerika'da ekonomik ve politik şartların ortaya atıldığı bir tanınmış moral ve spolojik ihtiyaçları, konu edilmekmiştir. Fiyat kontrol sistemi ve karaborsacılığa mücadele ne'inden mesleler Amerika'nın hükümetlerinin olduğu kadar drammatistinin ve yarırcısının de diklatini üzerine çekmiş zümre konulardır. Netekim Broadway sahnesinin de bu ve buna benzer mesleleri ele alan eserleri kama gösterilene canlı bir, halde ihtiyacıyla sanatkarın mes'uliyetlerini açık ve seçik olarak belirtmektedir.

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki, 25 yıl içinde iki konyun savagıca gelen cemiyet ve insan, varlığını temellerini daha sağlam esaslar üzerine kurmak lüzumuna bu defa ilçe karış olmas bulunmaktadır. İngiltere, Amerika ve diğer bir çok Avrupa memleketleri kendi sosyal realitelelerini doğan ihtiyaçları sadede ilim ve teknikte değil, sanat yolunda da cevap bulmaya çalışmakta ve bu arada bilhassa tiyatrolarını azami gayretle yazıp yapı ve ne demek istediği anlaşılmasını bu eserde vak'ının sürüklenibilmesi için bu gibi mantı'sızlık lar birbirini takip ediyor duruyor.

Yukarıda da söyledi'im gibi saviyet ortada bir basar varsa bu sadece Komedi kısmında olgun ve mükemmel kadrosu ile kabul olabilmektedir.

Her insanı gibi öğretmenin de bütün bir hayatı vardır. Dert çeker, acıyla burkulur, sevinç duyar ve saadete erişir. Fakat, şu gerçek bir ayıdır ki, okuldan aylan bir öğretmen sudan geçen balığa benzer.

İstanbul Öğretmen Okulunu bitirdiğim zaman gözümde yalnız çıalmak denen kutup ödev vardı. Bize Öğretmen Okulu, bir ideal aşısı vurmuydu. Biz yurdumuzu, mesleğimizi kurgun olmuştuk.

Son yıllarda ilkokul öğretmeni konusu üzerinde çok düşündü. Gözlemlerimden sevinç yaşları dokümanı ilğime peşinden Paydos'u görmek, beni bütünlük sevince boğdu.

Siz, bili, ne yakından, ne içten anlamışsınız sayın Cevat Fehmi. Gözlemleriniz varlığını, bu son eserinizde bir kat daha arttı. İleri ilçe hakkarınlığı ağıladım. Bütün öğretmenlere bir Murtaza Bey'i dir. Murtaza Bey, biz izte, her gün sınıflarda, insanlığı bilgi, ahlak tohumu serpen, serpmekte kalmayıp fidanlar yetiştirilen, olgulaştıran öğretmenler işte. Sosyal çevre içindeki çalışmalarını, derçlerini, sevinçlerini ve nihayet bizi biz eden idealizmi ne kadar da kökten sezmişsiniz. Ve sonra bizim tek hayattırız, olan okuldan ayrılmış, sudan çıkması balığa döndüğümüzü nasıl anlattırmissınız.

Evet, sayın Cevat Fehmi, siz, son günlerde konu olan bizi örnek bir eserle anlattınız. Binlerce halk, bu yakından tanıdıkları Murtaza Bey'i görmeye koşuyorlar. Seyrederek, onun durumuna ağıyorlar, idealini alkışlıyorlar. İşte, şimdi, benim ağıladığım gibi.

Bizim kendimiz olan Murtaza Bey'le sızı kutlar, içerdeki öğretmeni adına size teşekkürlerimi bildiririm sayın Cevat Fehmi.

22 yaşında sevdim, 24 de kaybettim sen, gönül yarısı, Bir de güzelleşmiş,

Azmi TEKINALI

Paydos'a Dair

İbrahim Z. BURDURLU

Sayın Cevat Fehmi Başku'nun

Dünya romanları, hikâyeleri, püvesleri arasında öğretmeni hayatını konu olarak seçen eserlerin bir kısmını görmüş bulunuyorum. Zaman zaman, şu lazım ünlü Resat Nuri Güntekin'in öğretmenlerle bu kadar hasır-neşir olmasında kudrete şaşıyorum. Sosyal çevremizde, yüzyüldü fayda yaratın, her alanda gücü ve bilgisizliği çalsın öğretmenlerin edile eserlerde yer alması, bir öğretmen olmanın dolayısıyla ben sevinirdim, kendi kendime, kimsesiz göstermeden gururlanırdım.

Her öğretmen okullarının Türkiye'mizde her alanda büyük gelişmeler yaratmış insanın bir insanı. Öğretmen okulları, canlı öğretmenler, devrimleri halka aşılamak için birinci rolü oynamışlardır. Köyde, bucakta, ilçe, ilde en aydın çoğunluğu meydana getiren öğretmenlerdir. Hem, gün gün halka ilikisi çoğalarak, çoğaldıkça etkisi günlemler bir şekilde artar.

Her insanı gibi öğretmenin de bütün bir hayatı vardır. Dert çeker, acıyla burkulur, sevinç duyar ve saadete erişir. Fakat, şu gerçek bir ayıdır ki, okuldan aylan bir öğretmen sudan geçen balığa benzer.

İstanbul Öğretmen Okulunu bitirdiğim zaman gözümde yalnız çıalmak denen kutup ödev vardı. Bize Öğretmen Okulu, bir ideal aşısı vurmuydu. Biz yurdumuzu, mesleğimizi kurgun olmuştuk.

Son yıllarda ilkokul öğretmeni konusu üzerinde çok düşündü. Gözlemlerimden sevinç yaşları dokümanı ilğime peşinden Paydos'u görmek, beni bütünlük sevince boğdu.

Siz, bili, ne yakından, ne içten anlamışsınız sayın Cevat Fehmi. Gözlemleriniz varlığını, bu son eserinizde bir kat daha arttı. İleri ilçe hakkarınlığı ağıladım. Bütün öğretmenlere bir Murtaza Bey'i dir. Murtaza Bey, biz izte, her gün sınıflarda, insanlığı bilgi, ahlak tohumu serpen, serpmekte kalmayıp fidanlar yetiştirilen, olgulaştıran öğretmenler işte. Sosyal çevre içindeki çalışmalarını, derçlerini, sevinçlerini ve nihayet bizi biz eden idealizmi ne kadar da kökten sezmişsiniz. Ve sonra bizim tek hayattırız, olan okuldan ayrılmış, sudan çıkması balığa döndüğümüzü nasıl anlattırmissınız.

Evet, sayın Cevat Fehmi, siz, son günlerde konu olan bizi örnek bir eserle anlattınız. Binlerce halk, bu yakından tanıdıkları Murtaza Bey'i görmeye koşuyorlar. Seyrederek, onun durumuna ağıyorlar, idealini alkışlıyorlar. İşte, şimdi, benim ağıladığım gibi.

Bizim kendimiz olan Murtaza Bey'le sızı kutlar, içerdeki öğretmeni adına size teşekkürlerimi bildiririm sayın Cevat Fehmi.

22 yaşında sevdim, 24 de kaybettim sen, gönül yarısı, Bir de güzelleşmiş,

Azmi TEKINALI

Bulut - Soba ve Kol Saati

Ç. ALTAN

Bir bulut parçası var. Pamuk gibi falan değil, beyaz bir bulut parçası var. Pamuk gibi falan değil, beyaz bir bulut gibi bulut işte.

Mavi gök ile o bulut bana. Sudaıye açıldıkça kükrek çektiğim bir yaz gününü hatırlattı.

Sudaıye, köşk Komşumuz Jale'yi hatırlattı.

Jale, Kozgatay'daki yaka kalıyev hatırlattı.

Çınarlı kahve hiç bir şey hatırlatmadı; sadece parasızlığımı düşünüyorum.

Sen Hesna, sen Tomris, sen Gülseren! Memleketiminkiz.

Kimi gün parçası gibi aydınlık kimi en mükemmel bir nağmeden yeni kopmuş gibi üzgün, kimi sağ benlik kininin gözlerinde durgun bir deniz dibi.

—Bir yıldız kayması hazırla ve her biriz bir de'a için önürütürden geçecek.

İnce bir sis o ur dağılır. Tren camında aksam. Saçların bir tutam yangın. Boylanmış eklin tarla'ın ön altın seli üzerinden akıyor.

Sen, benden hiç ayrılmayan ve asla benim olmayan kadınıym.

Gözlerinde yarımanın süsü dürümce, o herikule ateşini taşıyan böceğim.

Dünya her tepe ra'imen güze'dir. İnsandan insana, nesilden nesile üze. Gönlül, gönül tutuştur.

Yaz o güne ler, sevinçler, avucunuzu bir dam'a bile bırakılmadın geçer. En güzel yüreklerde geçen hülyada kalır. Hemen kıcılverecek mis gibi ince bir azı'lı ses: — Allahın sarıladık... der.

Yanar, sezemey, sadece düşün da kalır. Ben, kendimi, Murtaza Bey'e tanıttım.

Görünce, içimi daha iyi tanıdım. Gözlerimin yaşından bir vatan coğrafyası, tarihi ve mükaddereti okudu.

Murtaza Bey'i artık, cansız quvullara sandıklar, paketlere bırakmadım. Aldım O'nu kalbimin ve kafamın ortasına, bir noktasında bulunan duyularımın kılgesini üstüne yerleştirdim.

Bizim anladığımız, Türk Tiyatrosu'na bir başer eser kazandırdığımız için size minnettarız Cevat Fehmi. Bu eserinizi okuyarak, içim burkuluyor, dudaklarımla yanarak söylüyorum, insandan insan yarınmak bizim baş görevimizdir. Bu hayat dolu görevi umutlu mu? Sindi Mürtaza Bey'le beraber, bütün insanlığı haykırıyoruz: Bütün maddî endişeler hep geride kaldı.

Bizim kendimiz olan Murtaza Bey'le sızı kutlar, içerdeki öğretmeni adına size teşekkürlerimi bildiririm sayın Cevat Fehmi.

Bir Yolcunun Defterinden

Ahmet KÖKSAL

Gözlerinde yasamak arzusu, gözlerinde İstanbul'u (tadı olmasın) ağırlığıyla biriktirmiştir.

—Ayrıyor muyuz?. Da her on tanınmış suzdar bile. Sevmeğe, düşümeğe de vakit kalmamıştır zaten.

Hayalim onların ardından ne kadar uzaklara, ayak basmadık bölgelere, bilimiyem insanların esrarına yazılmamış bir şiiir, söylenmemiş bir türkî güzelliğiyle kaç kerele kanatlandı.

Yolu yoluma dümüş, kaderi kaderimden geçiyor. Yüzüne bakmasam da, elinden tutmasam da; her insandan bende bir parça var.

Her yeni manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Her insanı manzara karşında da başka insanım. Değişimin ve değişiminin lezzetini kaybetmem.

Şehr-i İstanbul

Fatih'te Piri Mehmet paşa sokakında, 44 numaralı hanede misafir.

Uzun süren kasas, İstanbul şehri Söden hoşlanıyorum;

Bana vız gelir Nedim efendi, Süzün hüllası!

22 yaşında sevdim, 24 de kaybettim sen, gönül yarısı, Bir de güzelleşmiş,

Azmi TEKINALI

Bir de öyle güzelleşmiş kılı. Bulursam istediğin tabancayı getireceğim.

Halim efendi, Bul istemem, waiter'e ne dersin?

Ya sen hasır papkatı kayıym, Sürmene'im.

Senin de baktın şansın açık olsun!

Bir gün gel de karşı buyulara, Yüzüme ve kükrek çekmeyi öğsünler; kamlarda tembel tembel yananın bir adam.

Barabatta kükrek çeken kollar görsünler, İkiyem denir isuldar efendim, Ben inanimyorum güllerini bir sey yapacak gün!

Zeyrek yokusunda bir yarım fenekede, Ne için adandığı bilinmez numlar yanayı.

Unkapanı köprüsünde tektik kayalar, Silyah bir leke gibi mayınlar denizde.

Ben niye şöyle kaygusuz gülebeyorum, Sen niye düşünelimsin daima?

Hirsizler mi saadetlimiz kaldı, Yoksa biz mi kaybettik?

Farkında değiliz hâlâ! Uzun süzün kasas, İstanbul şehri Söden hoşlanıyorum;

Bana vız gelir Nedim efendi, Süzün hüllası!

22 yaşında sevdim, 24 de kaybettim sen, gönül yarısı, Bir de güzelleşmiş,

Azmi TEKINALI

Bir de öyle güzelleşmiş kılı. Bulursam istediğin tabancayı getireceğim.

Halim efendi, Bul istemem, waiter'e ne dersin?

Ya sen hasır papkatı kayıym, Sürmene'im.

Senin de baktın şansın açık olsun!

Bir gün gel de karşı buyulara, Yüzüme ve kükrek çekmeyi öğsünler; kamlarda tembel tembel yananın bir adam.

Barabatta kükrek çeken kollar görsünler, İkiyem denir isuldar efendim, Ben inanimyorum güllerini bir sey yapacak gün!

Zeyrek yokusunda bir yarım fenekede, Ne için adandığı bilinmez numlar yanayı.

Unkapanı köprüsünde tektik kayalar, Silyah bir leke gibi mayınlar denizde.

Ben niye şöyle kaygusuz gülebeyorum, Sen niye düşünelimsin daima?

Hirsizler mi saadetlimiz kaldı, Yoksa biz mi kaybettik?

Farkında değiliz hâlâ! Uzun süzün kasas, İstanbul şehri Söden hoşlanıyorum;

Bana vız gelir Nedim efendi, Süzün hüllası!

Şehr-i İstanbul

Fatih'te Piri Mehmet paşa sokakında, 44 numaralı hanede misafir.

Uzun süren kasas, İstanbul şehri Söden hoşlanıyorum;

Bana vız gelir Nedim efendi, Süzün hüllası!

22 yaşında sevdim, 24 de kaybettim sen, gönül yarısı, Bir de güzelleşmiş,

Azmi TEKINALI

Bir de öyle güzelleşmiş kılı. Bulursam istediğin tabancayı getireceğim.

Halim efendi, Bul istemem, waiter'e ne dersin?

Ya sen hasır papkatı kayıym, Sürmene'im.

Senin de baktın şansın açık olsun!

Bir gün gel de karşı buyulara, Yüzüme ve kükrek çekmeyi öğsünler; kamlarda tembel tembel yananın bir adam.

Barabatta kükrek çeken kollar görsünler, İkiyem denir isuldar efendim, Ben inanimyorum güllerini bir sey yapacak gün!

Zeyrek yokusunda bir yarım fenekede, Ne için adandığı bilinmez numlar yanayı.

Unkapanı köprüsünde tektik kayalar, Silyah bir leke gibi mayınlar denizde.

Ben niye şöyle kaygusuz gülebeyorum, Sen niye düşünelimsin daima?

Hirsizler mi saadetlimiz kaldı, Yoksa biz mi kaybettik?

Farkında değiliz hâlâ! Uzun süzün kasas, İstanbul şehri Söden hoşlanıyorum;

Bana vız gelir Nedim efendi, Süzün hüllası!

22 yaşında sevdim, 24 de kaybettim sen, gönül yarısı, Bir de güzelleşmiş,

Azmi TEKINALI

Bir de öyle güzelleşmiş kılı. Bulursam istediğin tabancayı getireceğim.

Halim efendi, Bul istemem, waiter'e ne dersin?

Ya sen hasır papkatı kayıym, Sürmene'im.

Senin de baktın şansın açık olsun!

Bir gün gel de karşı buyulara, Yüzüme ve kükrek çekmeyi öğsünler; kamlarda tembel tembel yananın bir adam.

Barabatta kükrek çeken kollar görsünler, İkiyem denir isuldar efendim, Ben inanimyorum güllerini bir sey yapacak gün!

Zeyrek yokusunda bir yarım fenekede, Ne için adandığı bilinmez numlar yanayı.

Unkapanı köprüsünde tektik kayalar, Silyah bir leke gibi mayınlar denizde.

Ben niye şöyle kaygusuz gülebeyorum, Sen niye düşünelimsin daima?

Hirsizler mi saadetlimiz kaldı, Yoksa biz mi kaybettik?

Farkında değiliz hâlâ! Uzun süzün kasas, İstanbul şehri Söden hoşlanıyorum;

Bana vız gelir Nedim efendi, Süzün hüllası!

Şehr-i İstanbul

Fatih'te Piri Mehmet paşa sokakında, 44 numaralı hanede misafir.

Uzun süren kasas, İstanbul şehri Söden hoşlanıyorum;

Bana vız gelir Nedim efendi, Süzün hüllası!

22 yaşında sevdim, 24 de kaybettim sen, gönül yarısı, Bir de güzelleşmiş,

Azmi TEKINALI

Bir de öyle güzelleşmiş kılı. Bulursam istediğin tabancayı getireceğim.

Halim efendi, Bul istemem, waiter'e ne dersin?

Ya sen hasır papkatı kayıym, Sürmene'im.

MERHABA

Sen Allahın günü karlaşıldığı insan
Sen kardeşim, hemşerin hemşirem;
Bir çiğ ağ ökürlü kağınsa
Bir gün bir gecelik yoldan
Çavdar getiren buday ve arpa
Sen çocuğun emziren kadın? Sultan.
Sen Kanlıksular Ali, Bahşılı köyden Osman
Hizmette kusur ettirme başışa sevgime
Kahul et yitirken selamı:
— Merhaba!

Hasan ŞİMŞEK

İskeletler Dansı

Chennem yürekli şehar! Şehar! Şehar'ın selâmı var.
Safak sökmeye durdu; Madra dağları uyandılar.
Deryanın gökte mavisine çişerine vurdu.
Onlar Madra dağları: Bes asağı - bes yukarı!
Onlar zeytin ağaçları: Yesil zeytin, siyah zeytin.
Külrengi zeytinlikler: Fikara güdüklerlik.
Bir kara sorun dedim, bir acı soğan dedim.
Chennem yürekli şehar! Şehar! Kamyon gider, ay gider
İçimin ateşi yollar, basımın dumam yollar,
Söz temsili: Hani için geçmiş de - Bizim köyde: Başla-
mıy'fa

Kuruş gibi bir ay doğar: Ay gümüş doğar, yay gümüş
batar.

Kamyonlar Beter-Oğlan, yaaa Beter-Oğlan, sırtısra
kamyonlar

Kamyonların koyununda yaaa erkekler kadınlar
Gözlerinden buğday gezer, buğday ekmeği gezer.
Kurtlar gibi yola düştük, yola dökülüştük:
Kamyonlar delisi yollar, ömrümün çişisi yollar.
Emirâlemde panuk tarlarlar: Yandum - yakıldım..
Ateş böcekleri: Maltepe sırtlarında ateslerimiz.
Ağaç gibi karanlıca dal g'hi, canavar ellerimiz.
Yaaa Beter-Oğlan! İki el bir baş için, iki el
Yaaa Beter-Oğlan! Kamı kanla yurlar, kamı suyla yumaz-
lar.

Onlar ırgat kamyonları: Boyalı-kıvalı kamyonlar:
Tozunan-toprağınan kamyonlar huuu kamyonlar!
Gözleri görmez olmadı, rüzgâr delendi durmadı.
Ah yollar kördüğüm: Geç'çim yollar kördüğüm
Uğrunca yele savrulduğum, gurubelere düştüğüm:
Onlar akça buğdaylar: İarı d' köpükleniyor,
Delicele çurpudı, zeytinler yandı tufustu,
Bulutlar ayaklanıyor, ateşe suya bitişti.
Bir yerimden kan akıyor, ifkilerim akıyor,
Başlamış akıyor: Haneleri katran kesilmiş..
Onlar meydan atesleri: Dev nefesi-Ejder nefesi!
Onlar güdüklekler: Bir d'ci-ri bir kemik!
Chennem yürekli şehar! Şehar öder, ay öder,
Döşün gömğök kana besmiş-Nettik, neyledik, bilmedik?
Felek caumıza kydi, ömedik! Ömedik!

ATTILA İLHAN

Gönderilmeyen Mektup

— Ceviz altı
Pmar başı
İçerim kulelerin!
Gözlerimde boncuk oldum
gittin gidem.
Yığıt Alim
Erkeğim
Benim efendim.
" Kâtip ahvalını yöre böyle yaz."
Demek gelir içimden.
Gün gelir
Gece gelir
Ay gelir,
Kara kara bulutlar gelir;
Yağmur gelir
Dolu gelir
Kar gelir.
Rüzgâr eser boşuna,
Turlular gelir.
Gidenler yine gelir de Alım..
Dün gece düşüne girdin
Efendim, selâmın bunlar neden getirmiş?
Eldinler sarardı
Böğmek ister.
Ays'e'nin aklı erer oldu
Sevilmek ister.
Ben seni isterim..
" Kâtip ahvalını yöre böyle yaz."
Demek gelir içimden;
Yanaldım ol olur!
Yığıt Alim
Erkeğim
Benim efendim
Yanaldım ol olur!

Fuat OFŞİN

HİKÂYE

Saat Dokuzdan Sonra

OktaY AKBAL

Saat dokuzdan soort yalnızca başlandı. O sıcak, rüzgârlı Ağustos öykümarının karahığıyle birlikte içime bir sıkıntı, bir hüznü döşerdi. Onun, biraz sonra benden ayrılacağını, şu yokuşun veya ileriki köşenin başında kolundan sıyrılıp, a-partmanların, evlerin sokaka vuran iri lekeler halinde loş gölgelerinden, sokak fenelerinin ışıklarından bir görünüp bir kaybolarak uzaklaşacağını bildirdim.

Bir film mi seyrediyordum! Bir rüya içinde miydim! O geçtiğimiz yollar, bin dizimiz ufukçuk vapurları, onlar hızla adımlarını, uçuşan eteğini, beyaz çantasını, ayaklağabunum, karakol'ünde görürdüm, derken aramızca insanlar girerdi.

İste o zaman masalan içinden çıkıp geçipde karşısarıyla kalırdım. O semt tam da o saatte ne kamaletle ne gürtülütlü olordu! Ne a'telâş insan gelir geçerdi! Birtakım adamlar birtakım seyler satarlardı gelene geçene. Her bir misir pışren ilâhi yar vardı; hep onun seyredirdim. Ufak bir mangalın üstüne eğilip o Avcosot soğanla da misurları kezzarız, etrafında bekleyenlere verirdi. Çok

defa ben de ondan bir misir almak, o akşam kalabalığı içine elimde bir misir koymu'nun kemirerek karışmak, onun evinin civarındaki bir yokuştan çıkarak, karanlık köşelerden kıvrılmak, şehrin vapur havalları bir kışkırtıcı misir kovanıya karşı koy mak isterdim. Ama sigara yalnızlığa daha iyi gelirdi. Bir paket sigara alıy, birini yakar, karışık sokakların içine dalıverirdim.

O yaz akşamlarını, bir den birde çöküverene kuvanlığı, tek başına oturduğum ka'pevi, ışıklı film havalara çalan gece avarelerini, karşı sahilin fakir evlerinde yanan solgun ışıkları, bir paket sigara yarılışını hep hatırlıyorum. Onu düşünür, şimdiki evindedir, yemeğe oturmuştur, annesi ve kardeşi ile yan yanadır, gözli bir heyecan içinde onları seyredir, birazdan odasına çekilip, yatağına girecek, bir kitap okuyacaktır; belki bir an dâvı verecek, şehrin yerli hatırlıyaçak, bir önsenya çekilip, gay fular doldurmuşumdur. İçimde geçip giden rüzgârları be-yaz kâğıtlar üstünde estirmeliydim, Sonra rahat, huzur içinde yoluma devam

edebildim. Ama köprü birer bitmez bunu unutturdum. Bilirdim, masa başına geçecek olsam, kâğıt yalnız bir takım başlıklar, isimler, imzalar, resimler çizecektim, yalnız onlar. Bulvarın yer yer düşen ışıkları içinde yürür gider, kâh adımlarını sarıya, kâh benden önde giden adama kaç amda yetiştireceğimi hesaplar, bir fenerden ötekine kadar kendime yarıyor, Bizans surları üstünde de bir gazino havalları eder, iler den birbirine yapışmış ge-çekce kadınlar erkeğin bendem, yaklaşıp göldemden kaçma larını seyredirdim. Bulvarın bittigi yerdeki ufak parkın köşelerinde insan karatıkları görür, ben de onlardan biriy olurdum. Ayak ayak listine atıp gelip geçiren otomobilleri hayallerim şehrin en uzak köşelerine kadar yollar, sigaramın dibini şekilde hava-ya karışan dumam arasında karşı apartmanların pembe-lerinde belilip kaybolan insanları saymakla vakit ge-çerdim. Oturup sayılar, say fular doldurmuşumdur. İçimde geçip giden rüzgârları be-yaz kâğıtlar üstünde estirmeliydim, Sonra rahat, huzur içinde yoluma devam

remedim defterlere, yarım kalan hikâyelerimin hazin haline gece yarısından önce tahammül edemeyeceğimi bilirdim. Saat onikiye gelmek, caddelere kimseler kalma-malı, beki düdüklüğü işitile-meydi sadece, Uykuyla dalmıştım içimde, ağaçlar altındaki yoldan rahat rahat yabanca gözlere görünmeden geçbilirdim. İşte sokakımı böyle kimsesiz kendime göstermeden girer, tam köşede sigaramı atar, son dumamı. Hayatı üflet, evlere bakardım. Bütün ışıklar sönmüş olu-du, rahallardım. Bazan beki ile karlaşıp selâmla-şurdık, bazan bir komşu pen-ceresinden, biri arımdan dik dik bakarsındım. Sonra evim merdivenlerinden bir hürsüz gibi yavaş ve çekine-rek tırmanır, kimsesiz uyan-dırmadan odama girer saba-ha kadar uykusuzlukla uy-ku, eski hayalleri hayalsizlik, mesut ümitlerle müstâzîk, sevinçle neşesizlik arası-na başlıyacak sonu gelmez bir mücadele kendini biriktir, dalar giderdim. Son-ra, sonrası. Bunun sonrası

Ağaç düşer yakınına yaslanır

Düriye Yalnız'a saygılarımla.
.. Ve bu satırlarımla şimdî, Canım salıksam istemezdim. Ama, hakimiz bilirsin, Senden başka da kime yazayım. — Ağaç düşer de yakınına yaslanır. Sebep olunan Allahtan bulsun. Bu yazımızda elde avuçta birşey yok, Çotuk çoğuca karışık. Yengen bildiğin gibi, iki günde bir hasta. İlaç parası, doktor parası. Büyüğü oğlanın üstünde elbise kalmadı Mektebe gitmeye utanıyor. Zaten gidecek de ne olacak? Hele iki bötürsen dedik. Faza zölde başım ne agrıtayım . Sen halimizi bilirsin. Vaziyetin de iyi, Allah daha iyi etsin. Burada geçenler hakkında vaktiyle utumna Acedelen eli lira postala. Herde ederim. Çocuklar ellerinden öper. Ben de gözlerinden öperim.

Subtay KARSAN

Korktuğum Şey

Dün yolda bir kadın gördüm, Sarıms ve dilberdi. Yalnız yüzi yüzüne süzün, Bakışları öylesine yorgun, Görenler hasta derdi.

Bir tuhaftı gözleri, bir tuhaftı. Mavi mi, yeşil mi, siyah mı? Geceydi, vurdı beni canevinden; Bilmem sevmesi günah mı?..

Aşkın verdiği korku beni sarıms, Baktım içimden yeri bir şeyler kopacak; Düşünmedim artık ötesini, Alabildiğine karanlıktı sokak..

Mehmet Ali ERMİŞ

ANADOLU

Ey!.. Rüzgârları burcu burcu hürriyet kolan, Anamdan yalın Anadolu, Yarından sıcak Anadolula..

Şahlanan dağlarında Koç yığıtler salman... Yayılları duman duman... Yıldızlar gibi berrak, Mevsimler gibi ferah; Şiirler şiiri birleik yurdum.

Belki biraz fakir, Belki sıtmalı... Fakat, Sırtında kırbaçlar saklamayan Hür insanlarla dolu, İlik'erin kadar bir Anadolu.

Orda, Besmeyleyle açar şafaklar, Tevlekçili iner akşamlar. Dualar sümle bulutlar doluşır Bereket yağdırın göldeirne... Teselli çiçek açar dal uçlarında, Nurdan ırmaklarda yikmarı huzur.

Sevda tüten türküler olmur Uzayıp giden yollar boyunca... Mevsimleri içi açan, Ümit gibi yeşil,

Hayal kadar renkli Anadolim, Hür doğdum, hür yaşadım Hür kalacakım hür..

İhan GEÇER

MEHMET AKUZUN'UN BİR HİKAYESİ

C O R B E A U

Körpüden bir dolmuşa dolduk. Fakat sokak arabayı bitirtilmiş sürmüyor, muayyen pazarlık mütamesini bekliyor. Sofiz muayini karşısındaki kuzun tarağı n almıştı. Kızın: «Ver tarağı, tarağı ver!» Vapurun kalkacağı dedim. «Ööf ööf! Haydi ver diyorum, can sıkıntısı sen de dedimce kaldırıyarak boyuna: «Bana bak kız, geliyor musun?» diye ona istiyor.

Bittin endişeleri maçı bitilemeden yaka tarağı zarardı Polis'e de pes çekindikleri yoktu. Ele başları o duğu ha lindençe onlara karşı takındığı bir eldivan olan birisi az evvel orada polis kumandanın görün stüm. Bu kime heniziyordu biliyor mu sun? Bizim hiledelik Korbo'yal Hatırlıyorsun dedi mi? Çocuk kara başları ve kocaman burun ile kargaya benzer zelliğ için K'ro derdik. Ma'amam'ın iyî kelpli bir arka daştı. Her türlü şakalarımıza a'dırma, tebbessümle karşılardı. Her tebessümün ne acı bir mîna taşıdığıın ancak bu gün anlayabiliyordum..

Korbo'nun başında hava ya ka'kmış kasket; boyununda uçları örme çiğünemli, yakası çok açık fantezi yeleş kokulmuş yeşil boyun taksit sırtında sıy ha yakın kocu elbisesi vardı. Yüzü, esmer sarı benzi kara kaşları ve burun ile kargaya benzeyordu. Haven n o'uk olmasınayma rafmen celetin düğmeleri açıldı. Gal'ba kelepi yeleşti teşhir ediyordu. Her iki eli pan'el num cebinde, ağzında sıfarsı, k'rlî ayak kabısı ile doluyordu.

Evet henis kavandan sikişereyrek Fener-Göletasınayma m'ndan ne kadar zararlı çıktıkları ve bunu kaç

günde telâfi edebileceklerini hesaplıyorlardı. Tam o sırada ayın yaşta ve kılta biriy geldi. Bi'et satma'na uğrasın bir d'çeri ile kavğaya tutuştu. Sebubini pek anlayamadım. Yalnız bizim Korbo'nun hemen on an aradığımız ve yeni geleni uzaklaştırarak ortala yatışır-ığı gördüm. Meğer onun bu sinemada bi'let satmağa halkı yolumsı.

Aradan çok geçmemisti. Be'i pantolon ve kare'li kah-verengi ekofilye tam zee çiyimisi; boyunda gri bir boyn ataksı, başında yeni bej kasketi, ayağ ayaklağınsı olan koca bovin, başk burunlu, ufak yüzü, on dört on bes yaşlarında bir çocuk şğıdaldı büyük kavdan içeri giydi. El'nd'ni içinde belki kestane veya Amerikan f'stör bulunan ufak bir kes' kazıdı tasyordu. Hepsî hîrden on baktılar ve yavaş yavaş etrafını sardılar. Birbirlerini tanıdıkları hallerinden belliydi. Her ha'de z'atallı ki p'kazatılı yapıyordu. Belki de sinemaya girecekti. Hiç kimses koşmuyordu, fakat çocuğun yüzünde: «Benden ne istiyorsunuz?» diyen bir lade okuyurdu.

«Ne iki buçluğu?» demeye vakti bulamı'tı bile. Korbo'ncisini co'uğun bir boyun atk'sına atarak bu defa yumuşak, fakat hain ve sinsi bir sesle: «Ver suna bir bakayım!» dedi. Çocuk kaskıdî bulunan eli de dahil olmak üzere mani ol'ma'na çâhsıyor ve: «Vermiyeceğim, vermeye elim! İki yüzüğü'mü de bakmak için almıştım geri vermedim. Vermiyeceğime» diye bağırıyordu. Korbo'nk'yi alama'na çâçüğü başından yepyeni olduğunda içimdeki kağıt hışrısardan an'çılan kasketini kap-tı. Çocuk ağlamaya başladı.

Meraklı bir seyirci kitlesi etraflarını sarmıştı. Vaziyeti fena gören Korbo şapka'yı içinde ederecek çerçesi kenara, söye daha içerek bir yere kö'e'ye çekti. Tay a eksik de'ğildi. Perde yaz esini görmeği ihmal e'miyor'ardı. Köşeye çektikten sonra Korbo'nun i k işi eren'ün suratına bir tokat ask'tm-k oldu. Biz uzakta iddik. Ne konuş-tuklar n' istemi'v'dum. Fakat brden Korbo'nun cocu'ka ş'd'rd'ğün g'rd'im. Yoksa cocu'un göz rin'i mi oku-çaktı? Hemen ay rmağa kalk-ıstı'ar ama, çocuğun bir kaç de'a:

«Ah anam! İ'evadî istilimisti. Korbo'vu toy'a tutu-yor, cocu'ka kacma müsaade-si vermi'yordu. Co-uk kaç-tı, fakat Korbo pe'ni bırak-mam-stı...»
(.) Ko'bo-kumu, Fransız-cada larga demekdir.

OktaY AKBAL

Aktüalite * Haberler

4 ARALIK MITINGİ:

—Millî Türk Talebe Birliği komünizm aleyhine bir miting tertip etmiştir. Bu mitingde komünizm Türk gençleri tarafından telin edilmiştir.

DERGİLER:

Pınarbaşı, Küme Kaynak, Seçilmiş Hikâyeler Dergisi, Güney, Türkiye Doğru dergileri çıkmıştır. Okuyunuz.

EMİN BÜLENT'İ ANMA TÖRENİ:

1 Aralık 1948 çarşamba günü akşamı Beyoğlu Hakevinde Fecriâti şairlerinden Emin Bülent Serdaroğlu'nun beşinci ölüm yıldönümü münasebetiyle bir anma töreni yapılmış, hayatı ve sanatı anlatıldıktan sonra genç edebiyatçılar tarafından şiirleri okunmuştur. Belirtildiğine göre Emin Bülent az şiir yazmış olmakla beraber birçok ünlü şairlerimize tesir etmiştir.

MONCEAU TİYATROSU:

Fransız Monceau tiyatrosu sanatçıları şehrimizde bir sinema binası sahnesinde dolgun bir programla temsil verdiler. Piyesler ekseriyetle önemsiz yazıcıların eserleriydi. Yalnız bir tanesi pek meşhur olmasına rağmen artık seyredilmesi zamanı geçmiş, tarihe mülümüş bir trajedi idi. Meşhur "Britanikus", Bu genç Fransız trupu münevver çevrelerin ilgisini çekmemiş, daha çok "Bulvar tiyatrosu", meraklılarını toplamıştır.

ZEKİ FAİK İZER AKADEMİ Dİ. REKTÖRÜ:

"D", grubu ressamlarından ve Güzel Sanatlar Akademisi öğretmenlerinden Zeki Faik İzer'in Rektörlük makamına tayin olunduğunu gazetelerden öğrendik. Bu tayin keyfiyeti, kuruluşundan beri aynı yere umumiyetle sanatçıların getirilmiş olduğunu hatırlarsak, Akademinin geleceğine de uygundur. Bu münasebetle Zeki Faik İzer'in bundan bir müddet önce "Yeni Adam", dergisinin anketine verdiği cevapları gözden geçirdik. Otarihte (1939) da: — Güzel Sanatlar Akademisinde ne hizmetler beklersiniz?? Sorusuna: — Akademi, yalnız talebe yetiştirmekle kalmayarak, memleketin de alakasını plâstik sanatlara çekmeğe uğraşsın. Binaenaleyh faaliyet sahası tamamiyle gururlu ve aksiksizdir, diye cevap vermişti. Aynı anketin: — Türkiye'de milletlerarası ressam yetiştirmek için bütün iktidar elinizde olsaydı, ne yapardınız?

Sualine de:

— Büyük milletler kalitesinde ressam yetişmesi bir zaman meselesidir. Fakat bu zamanı kısaltmak için bazı tedbirler alınabilir. Liselerde, sanat tarihi dersleri koyarak, Avrupa'ya talebe göndererek, ressam göndererek...

Diye bir karşılık vermişti.

Şimdi Zeki Faik İzer'e bütün iktidar birtakım işler yapmak yetkisi tanınmış oluyor. Kendisinden hiç değilse şu, Avrupa'ya talebe ve ressam yollamak meselesini ele almasını ve bilhassa Avrupa konkurunu kazanıp da şu, bu sebeple gönderilememiş sanatçıların muktesep haklarının tanınmasını bekleriz.

NECİP FAZIL'IN YENİ PİYESİ:

(Tohum), (Künye), (Bir adam yaratmak), (Para) gibi çoğu Şehir Tiyatrosu sahnesinde oynanmış piyeslerden sonra Necip Fazıl Kısakürek yeni bir piyes daha yazıp Muhsin Ertuğrul'a vermiştir. Yeni piyesin konusu daha ziyade içtimal bir meseleyi ön plâna almakta olup bizzat muharririn son günlerde yaşadığı hayatı bir dram aksettirmektedir. Söylendiğine göre, Şehir Tiyatrosu sanatçıları bu piyesin provalarına başlamışlardır.

Piyes hakkında henüz fazla bir bilgi olmamakla beraber Necip Fazılın bunu Beyoğlunda bir otele kapanarak geceli gündüzlü sıkı bir çalışmadan sonra beş, altı gün içinde tamamladığı öğrenilmiştir.

THIBAUD GELDİ:

Meşhur keman ustası Jacques Thibaud, aradan bir hayli zaman geçtikten sonra memleketimize tekrar gelmiştir. İstanbul'da v. Ankarada verdiği konserleri bir sanat hâdisesi teşkil etmişti. Bir kaç senedir canlanan müzik hareketlerine bir başka çesni vermiştir.

Evvvelki konserleri ile bu son resitaleri arasında sanat heyecanının yarattığı gençlik bakımından hiç fark yoktur. Senelerin beden üzerinde hâsıl ettiği yorgunluk ve çöküntü ancak sanatın getirdiği seyleyle zail oluyordu. Bunu bir ke-re daha anladık.

APOLLINAIRE'İN OTUZUNCU ÖLÜM YILDÖNÜMÜ:

Geçen ayın 9 uncu günü meşhur şair Apollinaire'in tam otuzuncu yılına rastlıyordu. Bu itibarla bütün Fransız basın ünlü şair hakkında yazılar neşredip resimlerini bastılar.

Apollinaire modern edebiyatın başında gelen simalardan biridir. Yeniliğin peşi-

ne düşmüş, hayatı boyunca hep aramış, fakat aradığını bulmağa vakit kalmadan ölmüştür. (Kübizmi), (Fütürizmi), hatta (Sürrealizmi) edebiyata tatbik ederek alışılmış olan kıymetleri yıkmaya çalıştı. Bu yıkmada o derece ileri gitti ki resim şeklinde şiirler bile yazdı.

Ama bugün Apollinaire'in adı edebiyat "Alcoobs", dedi şiirleriyle kıymetlendirilmektedir.

Apollinaire'in bir şiirini aşağıya alıyoruz:

MIRABO KÖPRÜSÜ

Mirabo köprüsü altında Sen nehri
Ya aşklarımız
Hatırlamam gerek mi
Sevinç her defasında dertten ileri
Saat vurur geceyle beraber
Ben kalırım günler geçer gider
Elin elimde yüzün yüzüme yakın
Altından geçer
Köprü kollarımızın
Yorgun dalgası o sonsuz bakışların
Saat vurur geceyle beraber
Ben kalırım günler geçer gider
Şu akan su gibi aşkı uzaklaşır
Aşk uzaklaşır
Hayat ne kadar ağır
Ümitlerse insafsız ümitler sağır
Saat vurur geceyle beraber
Ben kalırım günler geçer gider
Haftalar kovalayıp durur günleri
Ne geçen zaman
Ne aşklar gelir geri
Mirabo köprüsü altında Sen nehri
Saat vurur geceyle beraber
Ben kalırım günler geçer gider
Çeviren: Adnan BULAK

KONFERANSLAR:

İstanbul Üniversitesi misafiri olarak memleketimize gelen Columbia Üniversitesi Ord. Profesörlerinden Ellyot Chetbeam, Devletler Hususî hukukunun yeni meseleleri tarafında 23 ve 24 Kasım günleri ilgi ile takip edilen iki konferans vermiştir.

Büyük tarih âlimi J. Arnold Tonybee

Fen fakültesi konferans salonunda "Tarihin tegrihi,, ve "Tarihten ne öğrenebiliriz?., konulu iki konferans verdi.

İNGİLİZ KÜLTÜR HEYETİ GRAMOFON RESTİALLERİ:

İngiliz Kültür Heyeti iki haftada bir verilen, İngiliz ve Avrupa müziği gramofon restialleri 19 Kasımdan itibaren Kültür heyetinin Taksim Cumhuriyet caddesi No. 153 deki kütüphanesinde vermeğe başlamıştır.

SUNA KAN VE İDİL BİRET:

Olağanüstü müzik istidadı gösteren iki küçük Türk kızından Suna Kan, tahsilini yapmak üzere İtalyaya gidecektir. İdil Biret ise Pariste tahsil görecektir. Fakat yola çıkması için gerekli evrak henüz tamamlanmamıştır.

CELAL SİLAY'IN AYAGI

Celâl Silay'a Celâl Müftüoğlu imzası ile bize yeniden çatıp çatmıyacağını sorduk.

— Celâl Müftüoğlu ben değilim ki dedi.

— Peki ya kim? diye sorduk. Celâl gürlüyük cevap verdi:

— Ayagım!

İsmail Âli SARAR'ın hazırladığı

YENİ ŞİİR ANTOLOJİSİ

Mehmet KAPLAN'ın Önsözü ile yanında çıkıyor.

ESAT KAMİL ERTUR

Uslu Bir Kadının

tırafları

ROMAN

ç ı k t ı

Fiyat 75 Kuruş

MELİH ÖZER

İşıklar Sönünce

ŞİİRLER

ç ı k t ı

Fiyatı 100 Kuruş

Sahibi ve yazı işlerini

fiilen idare eden:

Mehmet AKUZUN

Sekreter:

Sabahattin Hüsnü

Adres: P. K. 445 İstanbul.

Not: Her türlü müracaat sekreter adına yapılmalıdır.

Abone:

Yılığ: 250

Altı aylığı: 150

kuruştur.

ÜLKÜ BASIMEVİ

TEKELİN

Buzbağ,
Kalecik,
Narince,
Trakya

KALİTE ŞARAPLARI
YURDUN EN NEFİS
ÜZÜMÜNDE
YAPILMIŞTIR.

TEKEL

fikrime göre iyi
bir asçı, leziz bir yemek
pişirebilir. O da
ancak M. AŞKİNOĞLU
z yağları ile yapılır.

M. AŞKİNOĞLU
Eminönü, Mısır Caddesi 66